Foto: Svein Magne Fredriksen

Diversitet av arealtyper i jordbrukslandskapet

Økosystem: Åpent lavland
Egenskap: C1 Landskapsegenskaper
Variabelverdi for 2024: 0,57
Variabelenhet: Shannons diversitetsindeks (uskalert)

0,57

Om variabelen

Variabelen beskriver hvor variert jordbrukslandskapet er. En høy variabelverdi betyr at jordbrukslandskapet har et stort mangfold av arealtyper i et område, mens en lav variabelverdi betyr at jordbrukslandskapet stort sett består av den samme arealtypen. Variasjon i landskapet gir leveområder for et større mangfold av arter, og vi antar derfor at et variert jordbrukslandskap er i bedre økologisk tilstand enn et ensidig jordbrukslandskap.
Merk at denne variabelen representerer en diversitetsindeks og ikke er skalert mellom 0 og 1.

Påvirkningsfaktorer

Diversitet av arealtyper i jordbrukslandskapet påvirkes av mange faktorer. Blant annet av arealendringer som nedbygging, gjengroing og intensivering av jordbruksdrift. Stadig færre, men større gårdsbruk med mer ensidig drift enn tidligere, kan føre til at mindre teiger slås sammen til større, noe som fører til mindre variasjon av arealtyper i jordbrukslandskapet. Gjengroing av åker og eng vil over tid føre til at disse arealtypene går over til å bli skog, noe som kan endre diversiteten i jordbrukslandskapet.

Hvordan måles variabelen

Variabelen måler i hvilken grad hver av arealtypene dekker samme andel av jordbrukslandskapet. Arealtypene som inngår i beregningen, finner du på neste side. Til å beregne denne variabelen, bruker forskerne Shannons diversitetsindeks $H' = -\sum p_i * \ln(p_i)$, hvor p_i er andelen av arealtype i, delt på den største verdien Shannon-indeksen kan oppnå. Den største verdien er en situasjon der alle arealtypene dekker den samme andelen av jordbrukslandskapet. Tallene variabelen baseres på, kommer fra overvåkingsprogrammet 3Q, som driftes av NIBIO. I 3Q måles blant annet arealtyper ved hjelp av flyfoto og feltkartlegging i et utvalg av 1x1 km flater fordelt over jordbrukslandskap over hele Norge.

Indikator hentet fra Nasjonal pilot for økologisk tilstandsregnskap
Sist oppdatert: 20.11.2026

Miljø-direktoratet

Hvordan beregnes variabelen

Referansetilstanden

Det er ikke definert en referansetilstand for jordbruksmark. Det betyr at det per i dag ikke er mulig å skalere denne variabelen til en indikator.

Hvordan skal endringer i variabelverdien tolkes

Dersom diversiteten av arealtyper i jordbrukslandskapet går ned, betyr det at jordbrukslandskapet blir mer ensidig. Det kan skje som følge av en intensivering av driften, f.eks. hvis teiger med ulik arealtype slås sammen, kantsoner fjernes eller bekker legges i rør. En økning i indikatorverdien betyr at jordbrukslandskapet blir mer mangfoldig, noe som f.eks. kan skje når bekker åpnes opp igjen og kantsoner reetableres.

Arealtyper som inngår

- Åker og kultureng
- Hagebruksareal
- Beitemark
- Jordbruksareal med usikker hevdstatus
- Bart fjell, blokk- og steinmark, sand (uvegetert areal)
- Kulturpreget fastmark/villeng
- Hei- og rabbevegetasjon inkl. utmark
- Rydda skogareal
- Myr og annen våtmark
- Lauvskog
- Blandingsskog
- Barskog
- Ferskvann

Usikkerhet

Variabelen er i stor grad basert på flybildetolkning av arealtyper. Tolkningen er subjektiv og vil ha en viss grad av usikkerhet. Det finnes heller ikke noen eksakt definisjon av diversitetsnivået som gir best økologisk tilstand, og variabelen er derfor ikke skalert.